

Kryptograficzne technologie zabezpieczania poufności transmisji. Stan obecny

(Cryptographic technologies protect the confidentiality of the transmission. State-of-the-art)

dr inż. WOJCIECH NOWAKOWSKI, prof.

Instytut Maszyn Matematycznych, Warszawa

Streszczenie

Opisano stan wiedzy dotyczący kryptograficznego zabezpieczania wymiany informacji głosowych i tekstowych

Słowa kluczowe: ChatSecure, CryptoCat, Signal, Redphone, TextSecure, Silent Circle, ZRTP

Abstract

The state of cryptographic protection of information exchange, voice and text, is described

Keywords: ChatSecure, CryptoCat, Signal, Redphone, TextSecure, Silent Circle, ZRTP

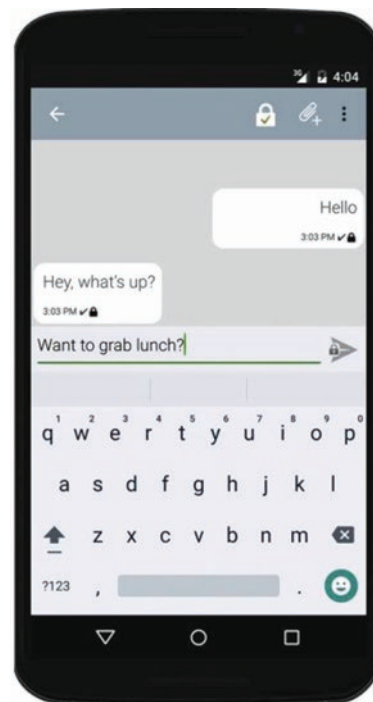
W obliczu powszechnego nadzoru i śledzenia sieci bardzo ważne dla wielu internautów jest zabezpieczenie ich telefonów i komputerów przed posłuchem i ingerencją obcych w ich prywatne treści. Do niedawna niezłe zabezpieczona przed ingerencją osób trzecich była jedynie usługa e-mail dzięki leciwemu, choć stale uwspółcześnianemu protokołowi PGP Phila Zimmermanna. O tajność informacji w sieciach publicznych, a zwłaszcza w telefonii komórkowej dbały przede wszystkim administracje centralne i wielki biznes.

Od kilku ostatnich lat jednak infiltracja ruchu informatycznego, również prywatnego, przez służby, wynajmowanych hakerów czy konkurencyjnego biznesu stała się powszechna. Odpowiedzią rynku na ten proces była płatna usługa *Silent Phone* (SP) opisana w dalszej części artykułu. Może nieco później, ale również w związku z opublikowaniem przez wspomnianego autora PGP zmodyfikowanego protokołu ZRTP potrzebnego do wspomnianej usługi SP nastąpił żywiołowy rozwój oprogramowania utajnającego prywatną wymianę informacji w internecie. Już opublikowano ponad 100 różnych aplikacji typu *Secure Messaging*, wykorzystujących algorytmy kryptograficzne, których celem jest zapewnienie bezpieczeństwa kontaktów w sieci. Co więcej, powstały niezależne serwisy internetowe, zajmujące się badaniem tych aplikacji i stopnia bezpieczeństwa, jaki one zapewniają [4]. Okazuje się, że naprawdę bezpiecznych narzędzi do utajniania korespondencji cyfrowej, zarówno głosowej jak i tekstowej, jest zaledwie kilka. Poniżej zostały one przedstawione. Należy przy tym zauważyć, że wypracowanie choćby listy kryteriów przeprowadzanej oceny jest trudne i jednocześnie, jak to zostanie pokazane dalej, odkrywcz. Oto krótkie przedstawienie aplikacji, które zostały ocenione jako bezpieczne.

- **ChatSecure** [5] jest darmowym i typu *open source* tzw. klientem IRC czyli oprogramowaniem korzystającym z serwerów sieci IRC (*Internet Relay Chat*) dla iPhone i Android, które obsługuje szyfrowanie OTR (*Off-the-Record Messaging*) z zastosowaniem szyfrów *SQLCipher* do zabezpieczenia dzienników rozmowy. OTR to protokół kryptograficzny, zapewniający silne szyfrowanie dla tzw. konwersacji błyskawicznych, czyli *instant messaging*. OTR używa kombinacji algorytmu klucza symetrycznego AES, protokołu Diffiego-Hellmana i funkcji skrótu SHA-1 na XMPP. XMPP,

czyli *Extensible Messaging and Presence Protocol* (dawniej *Jabber*), to protokół na bazie języka XML zapewniający przesyłanie w czasie rzeczywistym wiadomości oraz kodów statusu. Głównym zastosowaniem protokołu XMPP jest wymiana wiadomości w komunikatorach internetowych. Protokół XMPP jest publicznie dostępny i podlega swobodnej modyfikacji. Klienci, serwery oraz biblioteki są często udostępniane jako Oprogramowanie Wolne i Otwarte. Serwery XMPP mogą współpracować z innymi protokołami oraz obsługiwać pocztę elektroniczną.

ChatSecure wykorzystuje do szyfrowania tylko dobrze znane biblioteki kryptograficzne typu *open source*. Jakkolwiek inne aplikacje reklamują często „militarny” stopień bezpieczeństwa, jednak bez publicznej kontroli i weryfikacji kodu źród-

Rys. 1. ChatSecure w Android [5]

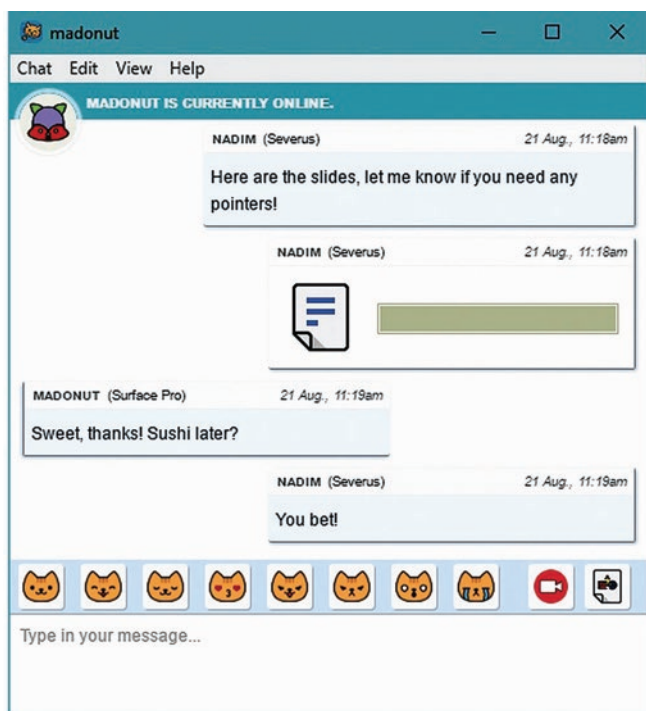
Fig. 1. ChatSecure Android screenshot [5]

dłowego nie można być pewnym, że szyfrowanie jest pewne. *ChatSecure* szyfruje czatowanie. Spełnia wszystkie kryteria EFF (*Electronic Frontier Foundation* [6]), ale tylko wtedy, gdy jest używana wspólnie z wtyczką prywatności *Orbot* [7], obsługiwana przez sieć *Tor*. Jest to aplikacja, która dzięki serwerom *proxy* daje możliwość anonimowego przeglądania sieci. Niestety samo zainstalowanie odpowiedniej aplikacji nie zapewnia bezpieczeństwa sukcesu. Większość mobilnych klientów sieci *Tor* można łatwo zmusić do wyjawienia prawdziwego adresu IP [9].

- **CryptoCat** [10] jest usługą komunikacji szyfrowanej w kodzie otwartym (*open source*) napisanym przez Nadima Kobeissi w 2011 roku. Jest on dostępny na platformach Windows, Linux and Mac, do przeglądarek Chrome, Firefox, Safari i Opera, systemu operacyjnego OS X i smartfonów iPhone. Spodziewana jest wersja dla Androida oraz szyfrowany czat wideo. Oprogramowanie *CryptoCat* jest wspierane przez *Electron* [11], *Prosody* [12], *Red Hat Enterprise Linux* [13], *Fedora* [14], *Microsoft Azure* [15] i *Node.js* [6].

Każda wiadomość przesyłana przez *CryptoCat* jest szyfrowana. Czaty są bezpieczne, nawet jeśli klucze zostały skradzione. *CryptoCat* wykorzystuje bowiem algorytm *Double Ratchet* (*ratchet* to po polsku mechanizm zapadkowy, grzechotka), opracowany przez Trevora Perrina i Moxie Marlinspike'a w roku 2013. Po wstępnej wymianie kluczy mechanizm ten zarządza odnowę i wykorzystanie krótkotrwałych kluczy sesyjnych w protokole Diffie-Hellmana (DH) z wydłużaniem klucza (KDF, *key derivation function*), np. za pomocą funkcji *hash* [17] (dlatego jest też nazywany podwójnym mechanizmem zapadkowym). W warstwie transportowej *CryptoCat* wykorzystuje protokoły XMPP oraz TLS (*Transport Layer Security* – standard stanowiący rozwinięcie protokołu *Secure Socket Layer*, SSL) oraz *WebSocket* – technologię zapewniającą dwukierunkowy kanał komunikacji za pośrednictwem jednego gniazda TCP.

CryptoCat jest oprogramowaniem bezpłatnym, tworzonym by umożliwić wszystkim wymianę informacji zabezpieczoną przed ingerencją prywatną.

Rys. 2. Ekran komunikatora *CryptoCat* w Android [10]
Fig. 2. *CryptoCat* screenshot [10]

Signal, Redphone, TextSecure [18]

Signal, *RedPhone* i *Textsecure* są produktami Open Whisper Systems. *Signal* to bezpieczna platforma komunikacji dla iOS. *RedPhone* i *Textsecure* to bezpieczne platformy wykonywania połączeń oraz przesyłania wiadomości tekstowych dla Androida.

Signal jest szyfrowanym komunikatorem tekstowo-graficzno-głosowym dla telefonów komórkowych z systemami operacyjnymi Android i iOS. Umożliwia przesyłanie informacji w internecie zarówno indywidualnych (1:1) jak i grupowych. Do identyfikacji *Signal* wykorzystuje standardowe numery telefonów komórkowych i szyfruje end-to-end zabezpieczając całą komunikację - rozmowy głosowe i video. Aplikacja zawiera mechanizmy, dzięki którym użytkownicy mogą samodzielnie zweryfikować tożsamość swoich korespondentów oraz integralność kanału danych. Aplikacja Chrome, które mogą łączyć się z klientem sygnału jest także w rozwoju. Klienci korzystają z bezpłatnego i otwartego oprogramowania klienckiego na licencji GPLv3. Kod serwera jest publikowany częściowo na licencji AGPLv3, choć jest częściowo zastrzeżony.

Signal jest następcą szyfrowanej aplikacji głosowej o nazwie *RedPhone* i szyfrowanego programu tekstowego *TextSecure*. Wersje beta obu aplikacji ogłoszono w maju 2010 roku przez Whisper Systems, start-up współfinansowany przez badacza bezpieczeństwa Moxie Marlinspike i Stuarta Andersona. Whisper Systems wyprodukował także *firewall* i narzędzia do szyfrowania innych form danych. Wszystkie te aplikacje były zastrzeżone dla przedsiębiorstw opracowujących mobilne oprogramowanie zabezpieczające i dostępne tylko na platformie Android.

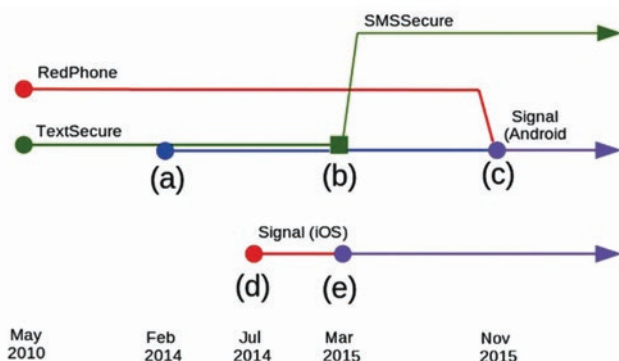
W listopadzie 2011 r. Whisper Systems ogłosiła, że została przejęta przez Twittera. Twitter wydał *TextSecure* jak oprogramowanie wolne i otwarte na licencji GPLv3 w grudniu 2011 roku. *RedPhone* został wydany na podstawie tej samej licencji w lipcu 2012 roku. Moxie Marlinspike wkrótce opuścił Twittera i założył firmę *Open Whisper Systems* celem dalszego rozwoju *TextSecure* i *RedPhone*. Otwarte Whisper Systems (2013-obecnie).

Kalendarium rozwoju Signal

W lutym 2014 roku Open Whisper Systems opublikował drugą wersję protokołu przesyłania wiadomości dodając do szyfrowania *end-to-end* czatu grupowego i innych funkcji komunikatora. Pod koniec tego roku firma ogłosiła plany ujednolicenia jej aplikacji *RedPhone*, *TextSecure* i *Signal*. Zapowiedziała także wersję dla systemu iOS i uruchomić klienta WWW. *Signal* był pierwszą darmową aplikacją na iOS. *TextSecure* dodano do iOS w 2015 r.

Cała komunikacja z innymi użytkownikami jest w *Signal* automatycznie szyfrowana *end-to-end*. Klucze wykorzystywane do szyfrowania komunikacji użytkownika są generowane i przechowywane przez użytkowników, a nie przez serwery. *Signal* posiada również wbudowane mechanizmy weryfikacji przeciwko atakom *man-in-the-middle*.

Połączenia głosowe są szyfrowane protokołami znanymi nam już z *Silent Circle* (SRTP, ZRTP) opracowanymi przez Phila Zimmermanna [1]. *Signal instant messages* są szyfrowane za pomocą protokołu *Signal* (dawniej znanego jako protokół *Axolotl*), który zawiera w sobie wspomniany już algorytm z podwójną „grzechotką”. Wykorzystuje on *Curve25519*, *AES-256* oraz *HMAC-SHA256* jako algorytmy pierwotne. Protokół ten zapewnia poufność, integralność, uwierzytelnianie, spójność walidację docelowego uczestnika, *forward secrecy*, *backward secrecy* i asynchroniczność. Nie zachowuje anonimowości i wymaga serwerów do przekazywania komunikatów i przechowywania materiału klucza publicznego

Rys. 3. Kalendarium rozwoju *Signal*. a) Dodanie szyfrowanego czatu grupowego oraz możliwości przesyłania *Instant Messaging* do *TextSecure* b) Koniec szyfrowania wiadomości SMS / MMS w *TextSecure*, co przyczyniło się do stworzenia odgałęzienia c) Wersja *Signal* dla Androida została uruchomiona zaraz po włączeniu *RedPhone* do *TextSecure*. d) *Signal* dla iOS został uruchomiony jako część *RedPhone* dla iOS. e) Dodanie szyfrowanego czatu grupowego i *instant messaging* do wersji iOS *Signal* Fig. 3. A timeline of the development of *Signal*. a) Addition of encrypted group chat and instant messaging capabilities to *TextSecure*. b) End of encrypted SMS/MMS messaging in *TextSecure*, which prompted the creation of a fork. c) The Android version of *Signal* was launched after *RedPhone* was merged into *TextSecure*. d) *Signal* for iOS was launched as a *RedPhone* counterpart for iOS. e) Addition of encrypted group chat and instant messaging capabilities to the iOS version of *Signal*

Signal dziś

Obecnie kompletne kody źródłowe *Signal* dla Android, iOS i Google Chrome dostępne są na GitHub na wolnej licencji. To umożliwia zainteresowanym stronom analizowanie kodu oraz pomaga programistom sprawdzenie ich działania. Pozwala również zaawansowanym użytkownikom skompilowanie własnych kopii aplikacji i porównanie ich z wersjami dystrybuowanymi przez Open Whisper Systems. Oprogramowanie *Signal*, które obsługuje routing komunikatów czyli *TextSecure-Server* i jest również open source. *Signal* jest oficjalnie rozprowadzany wyłącznie za pośrednictwem Google Play, App Store firmy Apple i Chrome Web Store.

Były pracownik NSA Edward Snowden potwierdził wielokrotnie wysoką jakość narzędzia *Signal*. We wrześniu 2015 roku, amerykańska Unia Swobód Obywatelskich zaleciła używanie oprogramowania kryptograficznego *Signal*, pisząc:

„...Jedno z najbardziej powszechnie szanowanych szyfrowanych aplikacji komunikacyjnych, *Signal*, od Open Whisper Systems, otrzymała znaczną pomoc finansową od rządu USA, została zbadana przez niezależnych ekspertów od bezpieczeństwa i jest obecnie powszechnie stosowana przez specjalistów od bezpieczeństwa komputerowego...”

Po 2016 roku Krajowy Komitet Partii Demokratycznej, po przecieku korespondencji Hillary Clinton, polecił prawnikom korzystać wyłącznie z komunikatora *Signal*, który jest obecnie rozwijany przez grupę non-profit Open Whisper Systems. Grupa ta jest finansowana poprzez skomasowanie dotacji i grantów, a wszystkie jej produkty są publikowane jako oprogramowanie wolne i otwarte [10].

Silent Circle

Silent Phone i *Silent Text* należą do firmy *Silent Circle* i są to bezpieczne usługi wykonywania połączeń i pisanie. Wprawdzie są płatne, ale są kompatybilne z systemem iOS i Android, a także działają na tradycyjnych komputerach. *Silent Circle* stworzył także swój własny bezpieczny dedykowany smartfon o nazwie *Blackphone*, na którym znajduje się zmodyfikowany

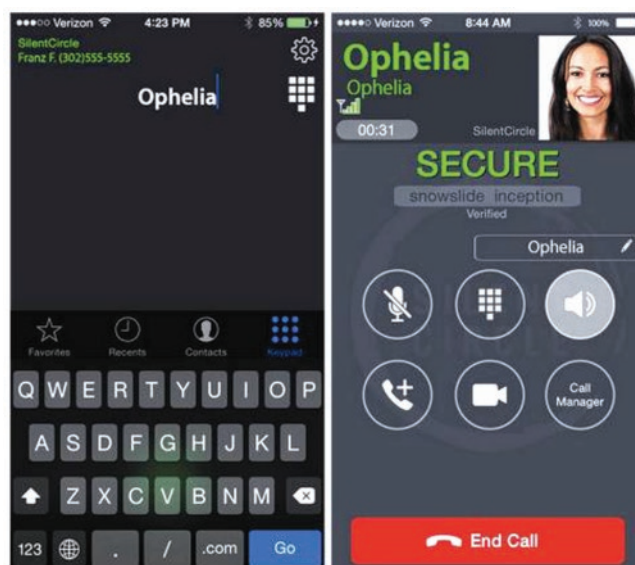
kryptograficznie system operacyjny Android. Firma zapewnia przede wszystkim wsparcie dla klientów korporacyjnych.

Twórcami projektu *Silent Circle* byli: Phil Zimmermann, autor powszechnie stosowanego w internecie protokołu **PGP** (ang. *Pretty Good Privacy*, całkiem niezła prywatność) zapewniającego poufność poczty elektronicznej, Mike Janke, były specjalista od zabezpieczeń US Navy SEAL oraz Jon Callas, współautor oprogramowania szyfrującego zawartość dysków twardej (*Whole Disk Encryption Apple*). Oni właśnie w 2011 roku powołali firmę *Silent Circle* dla stworzenia pierwszej na świecie prywatnej bezpiecznej łączności cyfrowej, zarówno głosowej, tekstowej jak i wideo, a także transmisji plików. Obecnie *Silent Circle* jest uznaną firmą zapewniającą rzeczywistość bezpieczną komunikację cyfrową dzięki wykorzystaniu technologii kryptograficznych mając miliony użytkowników w ponad 130 krajach świata [2].

Silent Network. Podstawą działania cyfrowej łączności szyfrowanej firmy *Silent Circle* jest *Silent Network*, czyli zamknięta, nie współdzielona sieć prywatna. Składa się ona z dedykowanych serwerów, kodeków, szeregu urządzeń specjalnych i oprogramowania, specjalnie zaprojektowanych dla zapewnienia bezpieczeństwa informacji (ang. *security integrated through design*), w czym twórcy firmy są uznanymi autorytetami. Sieć *Silent Network* jest siecią równorzędną typu każdy z każdym (*peer-to-peer*, P2P), której architektura zapewnia równowagę wszystkich jej węzłów. W sieci P2P każdy komputer dysponuje podobnymi możliwościami oraz może inicjować połączenia. Nie ma ustalonej hierarchii ani centralnego serwera. Ten sam komputer może równocześnie pełnić rolę serwera i klienta, czyli pobierać dane z innych komputerów i udostępniać swoje zasoby wszystkim pozostałym komputerom.

Każda sesja łączności, a więc np. każde połączenie telefoniczne, jest w sieci *Silent Network* poprzedzone fazą negocjacji klucza [2]. Po zakończeniu każdego połączenia klucze i tekst, np. rozmowy, są kasowane co uniemożliwia jakiegokolwiek odtworzenie przesyłanej informacji.

Serwery sieci *Silent Network* są skalowalne i przystosowane do redundancji geograficznej. W sieć wbudowano mechanizmy *Interactive Voice Authentication* oraz *Visual Encryption Verification* [3] aby zabezpieczyć sieć przed tzw. atakiem (*man in the middle*), czyli włączenia się w połączenie osoby

Rys. 4. Aplikacja *Silent Phone* dla systemu operacyjnego iOS Fig. 4. Application *Silent Phone* for iOS system (<https://support.silentcircle.com/>)

Tab. 1. Porównanie opublikowanych dotąd aplikacji szyfrowania komunikacji cyfrowej [8]

AIM	Tak	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
BlackBerry Messenger	Tak	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
BlackBerry Protected	Tak	Tak	Tak	Nie	Nie	Tak	Tak
ChatSecure + Orbot	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
CryptoCat	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
Ebuddy XMS	Tak	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
Facebook chat	Tak	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Tak
FaceTime	Tak	Tak	Nie	Tak	Nie	Tak	Tak
Google Hangouts/Chat „off the record”	Tak	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Tak
Hushmail	Tak	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
iMessage	Tak	Tak	Nie	Tak	Nie	Tak	Tak
iPGMail	Tak	Tak	Tak	Nie	Nie	Tak	Nie
Jitsi + Ostel	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Nie
Kik Messenger	Tak	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
Mailvelope	Tak	Tak	Tak	Nie	Tak	Tak	Tak
Mxit	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
Off-The-Record Messaging for Mac (Adium)	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Nie
Off-The-Record Messaging for Windows (Pidgin)	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
PGP for Mac (GPGTools)	Tak	Tak	Tak	Nie	Tak	Tak	Nie
PGP for Windows Gpg4win	Tak	Tak	Tak	Nie	Tak	Tak	Nie
QQ	Tak	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Tak
RetroShare	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Nie
Signal/RedPhone/Textsecure	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
Silent Phone/Silent Text	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
Skype	Tak	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
SnapChat	Tak	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Tak
StartMail	Tak	Nie	Tak	Nie	Nie	Tak	Nie
SureSpot	Tak	Tak	Tak	Nie	Tak	Tak	Nie
Telegram	Tak	Nie	Nie	Nie	Tak	Tak	Tak
Telegram (secret chats)	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
TextSecure	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
Threema	Tak	Tak	Tak	Tak	Nie	Tak	Tak
Viber	Tak	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Tak
Virtru	Tak	Nie	Nie	Nie	Nie	Tak	Tak
WhatsApp	Tak	Tak	Tak	Tak	Nie	Tak	Tak
Wickr	Tak	Tak	Tak	Tak	Nie	Nie	Tak
Yahoo! Messenger	Tak	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie

trzeciej w celu np. podmiany kluczy. W sieci *Silent Network* wykorzystywane są (podobnie jak w wielu innych rozwiązaniach, m. in. opisanych wyżej) procedury SAS (ang. *short authentication string*), algorytmy *Peer Reviewed Encryption* i *Hashing Algorithms*, *Elliptic Curve Cryptography* (P-384), *Advanced Encryption Standard* (AES-256) oraz *Secure Hash Algorithm* (SHA-256).

Silent Text to aplikacja pozwalająca na przesyłanie automatycznie zaszyfrowanych wiadomości tekstowych – plików, SMS-ów, obrazów, linków i wielu innych obiektów. Aplikacja ta wyposażona jest w funkcję niszczenia wiadomości po przeczytaniu. Podobnie jak *Silent Phone*, aplikację tę można instalować bezpłatnie z *Apple App Store* lub *Google Play* i używać w ramach płatnych planów taryfowych. *Silent text* oparty jest na protokole SCIMP [1], który zapewnia szyfrowanie, zabezpieczenie treści i proces negocjacji kluczy.

Obok opisanych wyżej aplikacji firma *Silent Circle* oferuje jeszcze szereg usług o charakterze bardziej profesjonalnym:

Reinventing Privacy. Dedykowane zastosowania platfor-

my bezpiecznych prywatnych usług łączności *peer-to-peer* we własnej zastrzeżonej sieci.

Silent Phone For Desktop czyli *Silent Phone* w wersji *desktop*.

Silent Circle Management Consol. Konsola internetowa do zarządzania w swojej własnej sieci usługami *Silent Phone* i *Silent Text*.

Ostatnią i koronną propozycją firmy jest *Blackphone* czyli smartfon opracowany przez specjalnie powołaną firmę SGP Technologies (joint venture *GeeksPhone* i *Silent Circle*), który zapewnia szyfrowanie rozmów telefonicznych, e-maili, tekstów i przeglądania Internetu w sposób wbudowany, a nie za pomocą instalowanej aplikacji. Telefon ma nowy system operacyjny *PrivatOS*, który jest rozszerzoną wersją Android 4.4.2 o pakiet narzędzi kryptograficznych.

Warto zauważyć, że wszystkie dane w systemach *Silent Circle* płyną przez łącza, kodeki i serwery sieci dedykowanej *Silent Network*. A więc jest jednak jakaś Centrala. Jak jest w innych przedstawionych aplikacjach nie wiadomo.

